SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2027

av Sofia Skönnbrink och Peter Söderström (båda S)

Avgiftsfri tandvård för unga vuxna

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att återinföra avgiftsfri tandvård för unga vuxna t.o.m. 23 års ålder och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En god tandhälsa är en viktig del av vår hälsa och vårt välbefinnande. Att kunna ta hand om sina tänder och få den tandvård man behöver ska inte vara beroende av hur mycket pengar man har på kontot. Ändå är det just ekonomin som många gånger avgör om människor har möjlighet att gå till tandläkaren.

När den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen införde avgiftsfri tandvård till och med 23 års ålder var syftet att stärka det förebyggande arbetet, minska skillnaderna i tandhälsa och ge fler unga möjlighet att skapa goda tandvårdsvanor tidigt i livet.

Den 1 januari 2025 sänktes åldersgränsen för avgiftsfri tandvård från 23 till 19 år. Det innebär att unga vuxna från 20 års ålder återigen behöver betala för sin tandvård. För många sammanfaller det med en period i livet då ekonomin redan är ansträngd. Man kanske studerar, arbetar extra, har en osäker anställning eller precis har flyttat hemifrån. När pengarna ska räcka till både hyra, mat och andra nödvändiga utgifter är risken stor att tandläkarbesöket prioriteras bort.

Vi vet också att det finns tydliga skillnader i tandhälsa beroende på människors ekonomiska och sociala förutsättningar. Socialstyrelsen har visat att personer med sämre ekonomiska förutsättningar oftare avstår från tandvård eller väntar tills problemen blivit akuta.

Det är en utveckling som behöver tas på allvar. Regelbundna undersökningar och förebyggande insatser är viktiga för att upptäcka och behandla problem i tid. När unga vuxna av ekonomiska skäl avstår från tandvård finns en risk att mindre problem växer och kräver mer omfattande och kostsamma behandlingar längre fram.

Munhälsan har dessutom betydelse för hälsan i övrigt. Det finns samband mellan dålig munhälsa och flera andra sjukdomar, vilket ytterligare understryker vikten av att tandvården ses som en naturlig del av hälso- och sjukvården.

Att återinföra den avgiftsfria tandvården till och med 23 års ålder skulle ge fler unga vuxna möjlighet att fortsätta gå på regelbundna undersökningar och få den vård de behöver utan att ekonomin står i vägen. Det skulle också bidra till att minska skillnaderna i tandhälsa och stärka det förebyggande arbetet.

Ingen ung människa ska behöva välja bort ett tandläkarbesök för att pengarna inte räcker till. Därför bör regeringen se över möjligheterna att återinföra den avgiftsfria tandvården för unga vuxna.

Sofia Skönnbrink (S) *Peter Söderström (S)*